

Brüssel, 24. veebruar 2023
(OR. en)

6363/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0147(COD)

CONSOM 42
MI 107
COMPET 105
EF 46
ECOFIN 140
DIGIT 22
CODEC 180
CYBER 31

MÄRKUS

Saatja:	Alaliste esindajate komitee (COREPER I)
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	6065/23
Komisjoni dok nr:	9053/22 + ADD1-4
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi 2011/83/EL seoses finantsteenuste kauglepingutega ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/65/EÜ – Üldine lähenemisviis

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 11. mail 2022 järgmise ettepaneku: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2011/83/EL seoses finantsteenuste kauglepingutega ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/65/EÜ.¹ Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklil 114.

¹ Dok 9053/22 + ADD 1–4.

2. Kehtiva tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstuse direktiivi² läbivaatamisest teatati komisjoni uues tarbijakaitse tegevuskavas³ ning nõukogu toetas seda oma asjaomastes järeldustes⁴ eesmärgiga tugevdada tarbijakaitset.
3. Ettepanekuga uuendatakse ja kaasajastatakse finantsteenuste kauglepingute üldraamistikku (mis toimib turvavõrguna), tunnistades kehtetuks kehtiva õigusraamistiku ja lisades tarbijaõiguste asjakohased aspektid horisontaalselt kohaldatava tarbijaõiguste direktiivi⁵ kohaldamisalasse.
4. Ettepaneku põhieesmärgid on järgmised:
 - i) tagada finantsteenuste kauglepingute ühtlustatud ja tulevikukindel raamistik;
 - ii) tagada tarbijate parem kaitse digikeskkonnas;
 - iii) vähendada tarbetut koormust ja luua finantsteenuste osutajatele võrdsed tingimused, soodustades seeläbi selliste teenuste piiriülest osutamist.
5. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse⁶ 21. septembril 2022.
6. Euroopa Parlamendis on vastutav komisjon siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon (IMCO) ning majandus- ja rahanduskomisjon (ECON) esitab kaasatud komisjonina oma arvamuse. Eelnõu raportöör on Arba KOKALARI (PPE, Rootsi). Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon hääletab oma raporti üle eeldatavasti 27.–28. märtsil 2023.

² Direktiiv 2002/65/EÜ.

³ Dok 12976/20 (COM(2020) 696 final).

⁴ Dok 6364/21.

⁵ Direktiiv 2011/83/EL.

⁶ Dok INT/994 – EESC-2022.

II. TÖÖ NÕUKOGU ETTEVALMISTAVATES ORGANITES

7. Komisjon esitas Prantsusmaa eesistumise ajal, 30. juunil 2022 ettepaneku ja sellele lisatud mõjuhindangu tarbijakaitse ja tarbijate teavitamise töörühmale ning toimus esimene arvamuste vahetus. Ettepaneku artiklite kaupa läbivaatamine algas 2022. aasta juulis Tšehhi eesistumise ajal, mille jooksul pühendati ettepaneku üksikasjalikule läbivaatamisele ja arutelule viis koosolekut. Töörühm jätkas ettepaneku arutamist Rootsi eesistumise ajal (üks koosolek).
8. Eesistujariik esitas töörühmale kuus kompromissettepanekut, mis koostati delegatsioonide suuliste ja kirjalike märkuste ning sihtotstarbelistele küsimustikele antud vastuste põhjal. Selle töö käigus kohandati ettepanekut, et võtta arvesse liikmesriikide tõstatatud mureküsimusi, mida on kirjeldatud allpool III jaos. Vajaduse korral tehti teksti täpsustamiseks ja täiendamiseks ka mitmeid tehnilisi muudatusi.
9. Lisas esitatud kompromisstekst kajastab eesistujariigi jätkuvaid jõupingutusi saavutada tasakaal delegatsioonide erinevate seisukohtade vahel, säilitades samal ajal komisjoni ettepaneku eesmärgid. Komisjoni ettepanekus tehtud muudatused on esitatud **paksus kirjas ja allajoonituna** ja/või tähistatud nurksulgudega [...].
10. Oma 17. veebruari 2023. aasta koosolekul kiitis alaliste esindajate komitee (COREPER) kompromissteksti⁷ heaks ja otsustas edastada selle nõukogule 2. märtsi 2023. aasta istungil üldises lähenemisviisis kokkuleppimiseks. Itaalia ja Luksemburg esitasid käesoleva märkuse *addendum*'is 1 esitatud avaldused.

⁷ Dok 6065/23.

III. KOMISJONI ETTEPANERU MUUDATUSED

11. Peamised muudatused

a) Ühtlustamise tase

Komisjoni ettepaneku üks oluline eesmärk on tagada võrdselt kõrgetasemeline tarbijakaitse kogu ühtsel turul ning see tuleks saavutada täieliku ühtlustamise teel. 2002. aasta direktiiv võimaldas liikmesriikidel seoses lepingueelse teabega ette näha ELi tasandil kehtestatud tarbijakaitse tasemest kõrgema kaitstuse taseme. Seda võimalust kasutanud liikmesriikide jaoks tähendaks komisjoni ettepanek tarbijakaitse taseme alandamist. Kompromisstekst annab seega liikmesriikidele võimaluse kohaldada selles valdkonnas rangemaid sätteid.

b) Kohaldamisala – turvavõrk

Mitu liikmesriiki pidas oluliseks täpsustada, kuidas direktiivi sätteid täiendavad tootepõhiste õigusaktide sätteid, näiteks finantsteenuste puhul, mis on sektoripõhiste sätete kohaldamisalast sõnaselgelt välja jäetud või on nendega hõlmatud ainult osaliselt. Õiguskindluse huvides selgitatakse kompromisstekstis täiendavalt direktiivi ja valdkondlike õigusaktide koostoimet. Selleks et tagada tarbijale suurem selgus ja vältida erinevate normikogumite kohaldamist ühesugust laadi finantstoodete suhtes, võimaldab kompromisstekst liikmesriikidel teatavate konkreetsete finantstoodete suhtes ühtlasi kohaldada teatavaid tootepõhiseid norme taganemisõiguse kohta. Põhjendustes esitatakse selle kohta rohkelt selgitusi.

Lisaks nähakse kompromisstekstiga ette, et finantsteenuste lepingute suhtes kohaldatakse ka tarbijaõiguste direktiivi muid sätteid (artikleid), näiteks sätteid, mis käsitlevad telefoni teel sõlmitavaid lepinguid, inertsmüüki, aruandeid ning liikmesriikide võimalust säilitada ja kehtestada siseriiklikus õiguses lepingueelset teavet käsitlevad keelenõuded.

c) Lepingust taganemise nupp

Lepingust taganemise nupp või sarnane funktsioon suurendab tarbijate teadlikkust oma taganemisõigusest ja lepingust taganemise võimalustest. Kauglepingute puhul tervikuna on oluline, et lepingust taganemine ei oleks koormavam kui selle sõlmimine. Tarbijakaitse täiendavaks tugevdamiseks tehakse kompromisstekstis ettepanek mitte piirata lepingust taganemise nupu kohaldamist finantsteenustega. Selle asemel tehakse tekstis ettepanek viia asjaomased sätted üle tarbijaõiguste direktiivi üldpeatükki, tagades seega horisontaalse kohaldamisala kauglepingute puhul. Lisaks esitatakse kompromisstekstis mõned tehnilised muudatused seoses lepingust taganemise nupu kujundusega, et hõlbustada selle rakendamist ja lihtsustada tarbijatel oma õiguste kasutamist.

d) Veebiliidesed

Kompromisstekstist on välja jäetud säte veebiliideseid puudutava täiendava kaitse kohta, kuna tarbijakaitseasutustel oleks väga raske hinnata, kas asjaomast kohustust on rikutud. Vastavad horisontaalsed õigusaktid, nagu tehisintellekti käsitlev õigusakt, digiteenuste määrus⁸ ja ebaausate kaubandustavade direktiiv⁹, võiksid olla selliste kohustuste reguleerimiseks asjakohasemad vahendid.

Kõnealune säte on asendatud läbivaatamisklausliga, mille kohaselt komisjon peab hindama, kuidas kauplejate kasutatavate veebiliideste ülesehitus, kujundus, funktsioon või toimimisviis mõjutab tarbijate võimalust teha vabasid, sõltumatuid ja teadlikke otsuseid.

12. Muud olulised muudatused

- a) Teabe avalikustamine. Kavandatud muudatuste eesmärk on lepingueelse teabega seotud kohustusi kaasajastada ja muuta need tulevikukindlaks.

⁸ Määrus (EL) 2022/2065.

⁹ Direktiiv 2005/29/EÜ.

- b) Piisavad selgitused. Kuna direktiivi kohased lepingud võivad olla mitmesugust laadi ja väga erinevad, tehakse kompromisstekstis ettepanek võimaldada liikmesriikidel kohandada piisavate selgituste andmise viisi vastavalt teenuse pakkumise asjaoludele ja tarbija abivajadusele.
- c) Vastavusse viimine praegu läbiräägitava tarbijakrediidi direktiivi sätetega.
- Taganemisõiguse ajaline piiramine: õiguskindluse suurendamiseks tehakse kompromisstekstis ettepanek kehtestada taganemisõigusele ajaline piirang, täpsemalt 12 kuud ja 14 päeva, kui tarbijale ei ole esitatud lepinguteavet vastavalt direktiivis sätestatud kohustustele, välja arvatud juhul, kui tarbijat ei ole teavitatud taganemisõigusest kui sellisest.
 - Karistused: kompromisstekstis tehakse ettepanek kaotada nõue määrata raske piiriülese rikkumise korral trahve, mille maksimumsuurus on vähemalt 4 % kaupleja aastakäibest.
- d) Ülevõtmine. Kompromisstekstis nähakse ette pikem ülevõtmisperiood, et anda ettevõtjatele piisavalt aega uute ELi normidega kohanemiseks. Täiendav kuus kuud võimaldaks ettevõtjatel teha vajalikud muudatused oma IT-süsteemides ja uuendada oma protsesse.

IV. KOKKUVÕTE

13. Eeltoodut arvesse võttes palutakse nõukogul (konkurentsivõime) leppida lisa esitatud teksti põhjal kokku üldises lähenemisviisis ning anda eesistujariigile volitus Euroopa Parlamendiga läbirääkimiste alustamiseks.
-

2022/0147 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

**millega muudetakse direktiivi 2011/83/EL seoses finantsteenuste kauglepingutega ja
tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2002/65/EÜ**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust¹,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

¹

...

²

...

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2002/65/EÜ³ on sätestatud liidu tasandil kohaldatavad normid tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstuse kohta. Samal ajal on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/83/EL⁴ muu hulgas sätestatud normid, mida kohaldatakse kaupleja ja tarbija vahel kauba müügiks ja teenuste osutamiseks sõlmitud kauglepingute suhtes.
- (2) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 169 lõikega 1 ja artikli 169 lõike 2 punktiga a on ette nähtud, et liit peab aitama kaasa kõrgetasemelise tarbijakaitse saavutamisele, võttes meetmeid lepingu artikli 114 põhjal. Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 38 on ette nähtud, et liidu poliitika peab tagama kõrgetasemelise tarbijakaitse.
- (3) Siseturu raames valikuvabaduse tagamiseks on finantsteenuste kauglepingute valdkonnas vaja kõrgetasemelist tarbijakaitset, et suurendada tarbijate usaldust kaugmüügi vastu.
- (4) Optimaalne viis saavutada kogu siseturul võrdselt kõrgetasemeline tarbijakaitse on täielik ühtlustamine. Täielik ühtlustamine on vajalik selleks, et tagada kõigi liidu tarbijate huvide kõrgel ja ühesugusel tasemel kaitse ning luua hästi toimiv siseturg. Seetõttu ei tohiks liikmesriikidel lubada säilitada ega kehtestada käesoleva direktiiviga hõlmatud küsimustes siseriiklikke õigusnorme, mis lahknevad käesolevas direktiivis sätestatutest, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on sätestatud teisiti. Ühtlustatud sätete puudumise korral peaks liikmesriikidel olema jätkuvalt õigus säilitada või kehtestada siseriiklikke õigusakte.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ (EÜT L 271, 9.10.2002, lk 16).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ (ELT L 304, 22.11.2011, lk 64).

- (5) Direktiivi 2002/65/EÜ on mitu korda läbi vaadatud. Läbivaatamiste käigus selgus, et liidu üksteise järel kehtestatud tootepõhised õigusaktid on tinginud märkimisväärse kattuvuse direktiivi 2002/65/EÜ sätetega ja et digipööre suurendas teatavate direktiivis põhjalikult käsitlemata küsimuste pakilisust.
- (6) Digipöörde mõjul on turg arenenud suundades, mida direktiivi 2002/65/EÜ vastuvõtmise ajal ette ei nähtud. Tehnoloogia vallas sellest ajast peale toimunud kiire areng on finantsteenuste turgu märkimisväärselt muutnud. Ehkki paljud sektoripõhised õigusaktid on vastu võetud liidu tasandil, on tarbijatele pakutavad finantsteenused olulisel määral arenenud ja mitmekesistunud. Tekkinud on uued tooted, eriti internetikeskkonnas, ja nende kasutamine muutub pidevalt, sageli kiiresti ja ettearvamatul moel. Sellest seisukohast on direktiivi 2002/65/EÜ horisontaalne kohaldamine jätkuvalt asjakohane. Direktiivi 2002/65/EÜ kohaldamine selliste tarbijale suunatud finantsteenuste suhtes, mis ei ole reguleeritud sektoripõhiste liidu õigusaktidega, on seni tähendanud, et tarbijate ja kauplejate kasuks kohaldatakse ühtlustatud normide kogumit. See element, mida võib nimetada turvavõrguks, aitab tagada kõrgetasemelise tarbijakaitse ja samal ajal tagatakse sellega kauplejatele võrdsed tingimused.
- (7) Kuna üksteise järel kehtestatud sektoripõhised liidu õigusaktid kattuvad praeguseks olulisel määral direktiivi 2002/65/EÜ sätetega ja kuna digipööre on suurendanud teatavate direktiivis põhjalikult käsitlemata küsimuste pakilisust (muu hulgas seda, kuidas ja millal tuleks tarbijale teavet esitada), tuleb läbi vaadata normid, mida kohaldatakse tarbija ja kaupleja vahel sõlmitud finantsteenuseid käsitlevate kauglepingute suhtes, tagades samal ajal turvavõrgu kasutamise **selliste finantsteenuste puhul, mida sektoripõhised liidu õigusaktid ei hõlma või mis on konkreetseid finantsteenuseid reguleerivate liidu õigusaktide kohaldamisalast välja jäetud**.

- (8) Sarnaselt direktiivile 2002/65/EÜ on direktiivis 2011/83/EL sätestatud teatavate tarbijaga sõlmitud kauglepingute puhul õigus saada lepingueelset teavet ja taganemisõigus. Teisalt on õigusaktide omavaheline täiendavus piiratud, kuna direktiiv 2011/83/EL ei hõlma finantsteenuseid [...], **mis on määratletud kui panga-, krediidi-, kindlustus-, personaalpensioni, investeerimis- või makseteenused. Sellega seoses tuleks eluaseme säästukontot ja tarbijakrediidilepingut käsitada finantsteenustena. Selliste kaupade müümist nagu väärismetallid, teemandid, vein või viski ei tohiks iseenesest käsitada finantsteenusena.**
- (9) Direktiivi 2011/83/EL kohaldamisala laiendamine finantsteenustele, mille kohta on sõlmitud kaugleping, peaks tagama vajaliku täiendavuse. Tulenevalt tarbijale suunatud finantsteenuste eripärast, ennekõike nende keerukuse tõttu, ei peaks aga tarbijale suunatud finantsteenuste kauglepingute puhul kehtima kõik direktiivi 2011/83/EL sätted. Spetsiaalne peatükk normidega, mida kohaldatakse ainult tarbijale suunatud finantsteenuste kauglepingute suhtes, peaks tagama vajaliku selguse ja õiguskindluse.
- (9a) Käesolev direktiiv ei hõlma muid finantsteenuste lepinguid kui kauglepingud. Seepärast võivad liikmesriigid kooskõlas liidu õigusega kindlaks määrata, milliseid norme selliste lepingute suhtes kohaldatakse, sealhulgas kohaldades käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid lepingute suhtes, mis ei kuulu selle kohaldamisalasse.**
- (10) Ehkki finantsteenuste kauglepingute suhtes ei peaks tulenevalt nende teenuste eripärast kohaldama kõiki direktiivi 2011/83/EL sätteid, tuleks mitmeid direktiivi 2011/83/EL sätteid (nagu asjakohased mõisted ning lisamakseid, täitmise tagamist, [...] karistusi, **inertsmüüki ja aruandeid** käsitlevad normid) kohaldada ka finantsteenuste kauglepingute suhtes. Nimetatud sätete kohaldamine tagab eri liiki kauglepingute vahelise täiendavuse. Direktiivi 2011/83/EL karistusi käsitlevate normide kohaldamisala laiendamine tagab selle, et kauplejatele [...] määratakse tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad trahvid.

- (11) Direktiivi 2011/83/EL eraldi peatükk peaks sisaldama direktiivi 2002/65/EÜ endiselt asjakohaseid ja vajalikke sätteid, eeskätt norme, mis puudutavad õigust saada lepingueelset teavet ja taganemisõigust, ning norme õigluse tagamiseks veebikeskkonnas finantsteenuste kauglepingute sõlmimise puhul.
- (12) Kuna kõige sagedamini sõlmitakse finantsteenuste kauglepinguid elektroonilisi vahendeid kasutades, peaksid normid õigluse tagamise kohta veebikeskkonnas finantsteenuste kauglepingute sõlmimise puhul aitama kaasa ELi toimimise lepingu artiklis 114 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 38 sätestatud eesmärkide saavutamisele. Piisavate selgituste nõue peaks tagama täiendava läbipaistvuse ja võimaldama tarbijal, kes suhtleb kauplejaga **täielikult automatiseeritud** veebiliidese, näiteks [...] **juturoboti, robotnõustamise, interaktiivse vahendi** või sarnase vahendi kaudu, avaldada soovi inimese sekkumiseks. [...] Kui finantsteenuste kaugleping sõlmitakse elektrooniliselt, võidakse kohaldada ka **muudes liidu õigusaktides, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/2065⁵ sätestatud muid veebikeskkonnas õigluse tagamise norme. Kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamiseks peaks komisjon hindama, kuidas kauplejate kasutatavate veebiliideste ülesehitus, kujundus, funktsioon või toimimisviis mõjutab tarbijate võimalust teha vaba, sõltumatu ja teadlik otsus või valik. Sellega seoses peaks komisjon uurima selliseid tavaid nagu ajaliselt piiritletud tehingud, mille eesmärk on kiirendada lepingu sõlmimist, tekitades tarbijates tunde, et see on pakiline, ning diskrimineeriva hindade optimeerimise kasutamine, mis põhineb individuaalsel hinnatundlikkusel.**

⁵ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2065, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ (digiteenuste määrus) (ELT L 277, 27.10.2022, lk 1).**

- (13) Teatavaid tarbijale suunatud finantsteenuseid reguleeritakse konkreetsete liidu õigusaktidega, mis jäävad nende finantsteenuste suhtes kehtima. Õiguskindluse tagamiseks tuleks täpsustada, et kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu muu õigusakt sisaldab norme lepingueelse teabe, [...] taganemisõiguse **või piisavate selgituste kohta, olenemata asjaomaste normide üksikasjalikkusest,** tuleks nende konkreetsete tarbijale suunatud finantsteenuste suhtes kohaldada ainult kõnealuste muude liidu õigusaktide vastavaid sätteid, välja arvatud juhul, kui kõnealustes õigusaktides on sätestatud teisiti, **ning muu hulgas tuleks liikmesriikide jaoks näha ette selge võimalus neid konkreetseid norme mitte kohaldada. Kui konkreetsetes liidu õigusaktis on sätestatud normid, millega antakse liikmesriikidele võimalus seda konkreetset liidu õigusakti mitte kohaldada ja osutatakse selle asemel muu konkreetse liidu õigusakti kohaldamisele, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL (elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta)⁶ artikli 3 lõike 3 punktis a, peaksid selle konkreetse liidu õigusakti normid olema ülimuslikud ja käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada. Ühtlasi peaksid juhtudel, kui konkreetsetes liidu õigusaktis on sätestatud asjakohast alternatiivset korda käsitlevad normid, et tagada tarbijate õigeaegne teavitamine lepingueelses etapis, nagu direktiivi 2014/17/EL artikli 3 lõikes 5, olema ülimuslikud kõnealuses konkreetsetes liidu õigusaktis sätestatud normid ja käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada.**

⁶ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).**

(13a) Mis puutub lepingueelsesse teabesse, siis teatavad liidu õigusaktid, millega reguleeritakse konkreetseid finantsteenuseid, sisaldavad nendele konkreetsetele finantsteenustele kohandatud norme, mis on välja töötatud eesmärgiga tagada, et tarbijatel oleks võimalik aru saada pakutava lepingu põhiomadustest. Näiteks määruses (EL) 2019/1238 üleeuroopalise personaalse pensionitoote (PEPP) kohta,⁷ direktiivis 2014/92/EL maksekontoga seotud tasude võrreldavuse, maksekonto vahetamise ja põhimaksekontole juurdepääsu kohta,⁸ direktiivis 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta⁹ või direktiivis (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist,¹⁰ on nõuded lepingueelse teabe kohta sätestatud konkreetses liidu põhiaktis ja komisjonile on antud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte või rakendusakte. Nende konkreetsete tarbijale suunatud finantsteenuste suhtes tuleks kohaldada ainult asjaomastes liidu õigusaktides sätestatud nõudeid lepingueelse teabe kohta, välja arvatud juhul, kui kõnealustes õigusaktides on sätestatud teisiti. Nii peaks see olema ka juhul, kui konkreetseid finantsteenuseid reguleerivas liidu õigusaktis on lepingueelse teabe kohta sätestatud teistsugused või minimaalsed normid võrreldes käesolevas direktiivis sätestatud normidega.

⁷ ELT L 198, 25.7.2019, lk 1.

⁸ ELT L 257, 28.8.2014, lk 214.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349–496).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19–59).

(13b) Mis puutub taganemisõigusesse, siis tuleks juhul, kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu õigusakt annab tarbijatele aega kaaluda allkirjastatud lepingu tagajärgi, olenemata sellest, kuidas seda asjaomases liidu õigusaktis nimetatakse, kohaldada nende konkreetsete tarbijale suunatud finantsteenuste suhtes ainult asjaomase liidu õigusakti vastavaid sätteid, välja arvatud juhul, kui kõnealuses õigusaktis on sätestatud teisiti. Näiteks kui kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/138/EÜ¹¹ artiklit 186, kehtivad direktiivis 2009/138/EÜ sätestatud normid lepingust taganemise tähtaja kohta, mitte käesolevas direktiivis sätestatud normid taganemisõiguse kohta, ja kui kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL¹² artikli 14 lõiget 6, [...] **kehtivad direktiivis 2014/17/EL sätestatud normid, mis käsitlevad võimalust valida taganemisõiguse ja järelemõtlemisaja vahel, mitte** käesoleva direktiivi normid taganemisõiguse kohta.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

(13c) Mis puutub piisavaid selgitusi käsitlevatesse normidesse, siis [...] konkreetseid finantsteenuseid reguleerivates teatavates liidu õigusaktides (nagu direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta,¹³ **direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta¹⁴ ja direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist¹⁵**) on juba sätestatud normid piisavate selgituste kohta, mille kauplejad peavad tarbijatele pakutava lepingu kohta andma. Selleks et tagada õiguskindlus, ei tohiks käesoleva direktiivi norme piisavate selgituste kohta kohaldada finantsteenuste suhtes, mis kuuluvad selliste liidu õigusaktide kohaldamisalasse, mis reguleerivad konkreetseid finantsteenuseid ja sisaldavad norme [...] **piisavate selgituste** kohta, mis tuleb tarbijale enne lepingu sõlmimist anda, **olenemata sellest, kuidas seda asjaomases liidu õigusaktis nimetatakse**.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).

¹⁴ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349–496).**

¹⁵ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. jaanuari 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (ELT L 26, 2.2.2016, lk 19–59).**

- (13d) Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleerivates liidu õigusaktides on sätestatud normid lepingueelse teabe kohta, kuid ei ole sätestatud taganemisõigust käsitlevaid norme, tuleks kohaldada käesoleva direktiivi sätteid taganemisõiguse kohta. Näiteks direktiivis 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solventsus II) on sätestatud normid lepingueelse teabe suhtes kohaldatavate nõuete kohta, kuid kahjukindlustuse puhul ei ole sätestatud õigust, mille kohaselt on tarbijal aega kaaluda allkirjastatud lepingu tagajärgi. Sellisel juhul tuleks kohaldada konkreetseid finantsteenuseid reguleerivas liidu õigusaktis sätestatud norme lepingueelse teabe kohta ja käesolevas direktiivis sätestatud norme taganemisõiguse kohta. Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu õigusakt ei sisalda sätteid taganemisõigust käsitleva teabe kohta, peaks kaupleja esitama selle teabe vastavalt käesolevale direktiivile, et tagada tarbija nõuetekohane teadlikkus.
- (13e) Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleerivates liidu õigusaktides on sätestatud normid lepingueelse teabe kohta, kuid ei ole sätestatud norme taganemisõiguse kohta, tuleks kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud taganemistähtaega kas alates kauglepingu sõlmimise kuupäevast kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 16b lõike 1 punktiga a või alates lepingutingimuste ja lepingueelse teabe esitamisest kooskõlas asjaomaseid konkreetseid finantsteenuseid reguleerivate liidu õigusaktidega, kui teave esitatakse kauglepingu sõlmimise kuupäevast hiljem. Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu õigusakt ei sisalda sätteid taganemisõigust käsitleva teabe kohta, peaks kaupleja selleks, et taganemistähtaeg algaks, esitama lisaks lepingutingimustele ja lepingueelsele teabele kooskõlas asjaomaseid konkreetseid finantsteenuseid reguleeriva liidu õigusaktiga ka teabe käesolevas direktiivis sätestatud taganemisõiguse kohta.

- (14) Tarbijale suunatud finantsteenuse lepingu sõlmimine sidevahendi abil tähendab, et kaugsidevahendeid kasutatakse sellise kaugmüügi- või teenuste osutamise skeemi osana, milles kaupleja ja tarbija ei pea üheaegselt kohal viibima. Selleks et pidada sammu sidevahendite pideva arenguga, tuleks määratleda põhimõtted, mis kehtivad ka nende vahendite kohta, mis ei ole veel laialdaselt kasutusel või mida veel ei tunta.
- (15) Üht finantsteenuste lepingut, mis sisaldab järjestikuseid toiminguid või aja jooksul eraldi tehtavaid sama laadi toiminguid, võib eri liikmesriikides käsitleda õiguslikult erinevalt, kuid on oluline, et õigusnorme kohaldataks kõikides liikmesriikides ühtemoodi. Seetõttu on asjakohane näha ette, et finantsteenuste kauglepinguid reguleerivaid sätteid tuleks kohaldada esimese toimingu suhtes järjestikuste toimingute sarjast või aja jooksul eraldi tehtavatest sama laadi toimingutest, kui neid saab käsitleda tervikuna, sõltumata sellest, kas toimingu või toimingute sarja suhtes kehtib üks leping või mitu järjestikust lepingut. **Kui esialgne leping puudub, tuleks finantsteenuste kauglepinguid reguleerivaid sätteid kohaldada kõigi järjestikuste või eraldi tehtavate toimingute suhtes, välja arvatud lepingueelset teavet käsitlevad sätted, mida tuleks kohaldada ainult esimese toimingu suhtes.** Näiteks võib esialgseks teenuse osutamise lepinguks lugeda pangakonto avamist ning toiminguteks võib lugeda näiteks raha hoiustamist pangakontole või selle sealt väljavõtmist. Kui esialgsesse teenuse osutamise lepingusse lisatakse uusi punkte, **näiteks võimalus kasutada elektroonilist maksevahendit koos olemasoleva pangakontoga,** ei ole see toiming, vaid lisaleping. **Muudes konkreetseid finantsteenuseid reguleerivates liidu õigusaktides võidakse esialgsete lepingute ja toimingute kohta sätestada teistsugused normid.**
- (16) Käesoleva direktiivi kohaldamisala piiramiseks ei tuleks tarbijale suunatud finantsteenuste kauglepinguid puudutavaid norme kohaldada teenuste suhtes, mida osutatakse rangelt juhuviisi ja väljaspool kauglepingute sõlmimiseks ette nähtud kaubandusstruktuuri.

- (17) Kaugsidevahendite kasutamine ei tohiks kaasa tuua tarbijale antava teabe põhjendamatut piiramist. Läbipaistvuse huvides tuleks kehtestada nõuded selle kohta, millal enne kauglepingu sõlmimist tuleb teave tarbijale esitada ja kuidas teave peaks tarbijani jõudma. Selleks et tarbijad saaksid teha otsuseid kõiki asjaolusid arvesse võttes, peaksid nad teabe saama [...] **aegsasti** enne kauglepingu sõlmimist. [...]
- (18) Teavitamisnõudeid tuleks kaasajastada [...] **ja need tuleks muuta tulevikukindlaks. Seepärast peaks kaupleja edastama tarbijale oma telefoninumbri, aga ka oma e-posti aadressi või muud sidevahendi andmed, mis võivad hõlmata erinevaid sideviise, samuti teabe selle kohta, kuhu kaebusi esitada. Kaebuste lahendamise korda käsitlevad nõuded võiksid kindlaks määrata liikmesriigid. Tarbijaid tuleks teavitada kaugsidevahendite kasutamise konkreetsetest lisakuludest, mis telefonikõnede puhul hõlmavad kulusid, mida arvutatakse muu tariifi kui põhitariifi alusel.** Samuti tuleks tarbijaid üheselt teavitada sellest, kui neile pakutavat hinda on isikupõhiselt kohandatud automatiseeritud töötluse alusel.

(18a) Vastavalt direktiivile 2002/65/EÜ võiksid liikmesriigid säilitada või kehtestada rangemad sätted eelteabele esitatavate nõuete kohta, kui sellised sätted on kooskõlas liidu õigusega. Mitu liikmesriiki on sellega seoses säilitanud või kehtestanud rangemad teavitamisnõuded. See võimalus pakkuda seoses lepingueelset teavet käsitlevate normidega kõrgemat tarbijakaitse taset peaks jääma alles. See peaks kehtima nii teabematerjali kui ka teabe esitamise viiside kohta. Rangemate normide kohaldamine võib hõlmata ka konkreetseid finantsteenuseid käsitlevates liidu õigusaktides sätestatud nõuete kohaldamist finantsteenuste suhtes, mida asjaomased valdkondlikud liidu õigusaktid ei hõlma.

(19) [...]

(20) [...]

(20a) Kaupleja peaks esitama kogu lepingueelse teabe aegsasti enne seda, kui kaugleping või vastav pakkumine muutub tarbijale siduvaks, et tarbijal oleks piisavalt aega teha teadlik otsus. Teave tuleks esitada püsival andmekandjal ning tarbija jaoks hõlpsasti arusaadaval viisil ja loetavas vormingus. Loetavas vormingus teave on kirjutatud loetava kirjatüübi ja loetava suurusega tähemärkidega ning kasutades värve, mis ei vähenda teabest arusaamist, sealhulgas juhul, kui dokument esitatakse, trükitakse välja või kopeeritakse must-valgelt. Kui teavet ei ole tarbija valitud sidevahendi tõttu võimalik esitada püsival andmekandjal enne lepingu sõlmimist, tuleks see esitada kohe pärast lepingu sõlmimist.

(21) Teavitamiskoodeid tuleks kohandada, et võtta arvesse teatavate sidevahendite tehnilist piiratust, näiteks teatavate mobiiltelefonide ekraanidel kuvatavate tähemärkide piiratud arvu. Mobiiltelefonide ekraanide puhul tuleb juhul, kui kaupleja on kohandanud veebileidese sisu ja esitusviisi selliste seadmete jaoks, esitada kõige silmatorkavamal ja paremini nähtaval moel järgmine teave: kaupleja identifitseerimisandmed, tarbijale suunatud finantsteenuse peamised omadused, koguhind, mille tarbija peab tarbijale suunatud finantsteenuse eest kauplajale maksma, sealhulgas kõik kauplaja vahendusel tasutavad maksud, või kui täpset hinda ei ole võimalik esitada, hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal seda kontrollida, ja taganemisõiguse olemasolu või puudumine, sealhulgas nimetatud õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord. Ülejäänud teabe võib esitada **kihtidena** [...]. Samas tuleks kogu teave esitada püsival andmekandjal enne kauglepingu sõlmimist.

- (22) Kui lepingueelne teave esitatakse elektroonilisi vahendeid kasutades, tuleks teave esitada selgel ja arusaadaval viisil. Selleks võiks teabe kuval tähelepanu tõmbavalt esile tuua, raamida ja konteksti panna. Teatavate finantsteenuste puhul on katsetatud kihtidena esitamist, **mille puhul teatavat ette nähtud lepingueelset teavet peetakse põhielementideks, mis paigutatakse seega silmatorkaval moel esimesele kihile, ning lepingueelse teabe muud üksikasjalikud osad esitatakse lisakihtides**, ning see on osutunud kasulikuks [...]. **Käesoleva direktiivi kohaselt teavet kihtidena esitades peaks kaupleja elektrooniliste vahendite esimesel kihil esitama vähemalt kaupleja identifitseerimisandmed ja põhitegevuse, finantsteenuse peamised omadused, tarbija makstava koguhinna ning märkuse muude maksude või kulude eksisteerimise võimaluse ja taganemisõiguse olemasolu või puudumise kohta. Ülejäänud ette nähtud lepingueelse teabe võib esitada muudes kihtides. Kihtide kasutamise korral peaks kogu teave olema tarbijale kergesti juurdepääsetav ning lisakihtide kasutamine ei tohiks juhtida kliendi tähelepanu dokumendi sisust kõrvale ega varjata põhiteavet. Lepingueelse teabe kõiki osi peaks olema võimalik välja trükkida ühe ühtse dokumendina.**
- (22a)** Veel üks võimalus lepingueelse teabe esitamiseks **elektrooniliste vahendite** kaudu on [...] sisukorrapõhine lähenemisviis, mille puhul saab rubriikide pealkirjade alt kuvada lisateksti. Ülatasandil leiavad tarbijad põhiteemad, millest igaühe alt saab sellel klõpsates avada pikema teksti, milles asjaomane teave esitatakse tarbijatele üksikasjalikumalt. Nii on tarbijate jaoks kogu nõutav teave ühes kohas ja samas säilitavad nad kontrolli selle üle, mida vaadata ja millal. Tarbijatel peaks olema võimalik laadida alla dokument kogu lepingueelse teabega ja salvestada see eraldiseisva dokumendina.

- (23) Tarbijatel peaks olema õigus ilma leppetrahvide ja põhjenduskohustuseta lepingust taganeda. Taganemisõigust ei tohiks kohaldada finantsteenuste suhtes, mille hind sõltub finantsturu kõikumisest, mida kauplejal ei ole võimalik mõjutada. Teatavad muud tooted, nagu mõned pensionitooted või kindlustuspõhised investeerimistooted, võivad olla seotud finantsturu instrumentidega ja seega sõltuda finantsturu kõikumistest. Kui tarbijal on õigus kõnealustest lepingutest taganeda, tuleks tarbijale makstava summa puhul arvesse võtta finantsturu instrumentide väärtuse võimalikku langust. Kui taganemisõigust ei kohaldata põhjusel, et tarbija on sõnaselgelt nõudnud kauglepingu täitmise alustamist enne taganemistähtaaja lõppu, peaks kaupleja enne lepingu täitmise alustamist tarbijat sellest asjaolust teavitama.
- (23a) Taganemistähtaeg peaks lõppema 14 kalendripäeva pärast lepingueelse teabe ja lepingutingimuste esitamist. Õiguskindluse suurendamiseks peaks juhul, kui tarbija ei ole asjaomast lepingueelset teavet ja lepingutingimusi saanud, taganemistähtaeg lõppema hiljemalt 12 kuud ja 14 kalendripäeva pärast kauglepingu sõlmimist. Taganemistähtaeg ei tohiks lõppeda, kui tarbijat ei ole taganemisõigusest teavitatud püsivat andmekandjat kasutades.**
- (24) Taganemisõiguse tulemusliku kasutamise tagamiseks ei tohiks selle kasutamise kord olla koormavam kui kauglepingu sõlmimise kord.

- (25) [...] Lisaks muudele olemasolevatele taganemisvõimalustele, nagu käesoleva direktiivi I lisa B osas esitatud vorm, peaks kaupleja juhul, kui ta pakub võimalust sõlmida kauglepinguid veebiliidese, näiteks veebisaidi või rakenduse kaudu, olema kohustatud võimaldama tarbijal sellisest lepingust taganeda samas liideses oleva nupu või sarnase funktsiooni abil. See peaks tagama, et tarbijad saavad lepingust taganeda sama lihtsalt kui seda sõlmida. Selle saavutamiseks peab kaupleja varustama lepingu sõlmimise veebiliidese nupuga või sarnase funktsiooniga, mis osutab taganemise võimalusele. Tarbijal peaks olema võimalik esitada taganemisteade ja sisestada või kinnitada lepingu tuvastamiseks vajalik teave. Näiteks võiks tarbijal, kes on ennast juba tuvastanud, nt sisselogimise teel, olla võimalik kinnitada, millisest teenusest ta soovib taganeda, ilma et ta peaks esitama oma nime ja lepingu tunnuse. Vältimaks seda, et tarbija taganeb lepingust juhuslikult, tuleks taganemisteade esitada kinnitusnupu abil. Kui tarbija tellis sama kauglepingu raames mitu kaupa või teenust, võib kaupleja võimaldada tarbijal taganeda lepingust osaliselt.

Selleks et tagada lepingust taganemise nupu tulemuslik kasutamine, peaks kaupleja tagama, et see on taganemistähtaja jooksul kasutatav ning et see on nähtav ja kergesti juurdepääsetav, ning kui tarbija nuppu kasutab, peaks kaupleja selle kasutamise asjakohasel viisil dokumenteerima. Lepingust taganemise nupp või sarnane funktsioon peaks suurendama tarbijate teadlikkust oma taganemisõigusest ja lihtsustama selle õiguse kasutamist. See on oluline kaugmüügi puhul tervikuna. Sellistel juhtudel, olenemata sellest, kas tegemist on finants- või muude kui finantstoodete või -teenustega, ei ole tarbijal võimalik saada selgitusi isiklikult, katsetada ja vajaduse korral kontrollida kaupa või teenust sellises ulatuses, mis on vajalik kauba või teenuse olemuses, omadustes ja toimimises veendumiseks, või muul viisil saada isiklikult teavet toote või teenuse võimaliku keerukuse või ulatuslikkuse kohta. Seetõttu tuleks see kohustus kehtestada mitte ainult finantsteenuste kauglepingute suhtes, vaid ka muude kaupade ja teenuste kauglepingute suhtes, mille puhul liidu õigus näeb ette taganemisõiguse, et suurendada tarbijate võimalusi lõpetada lepinguid taganemise teel.

- (26) Tarbija võib lisaks kaupleja esitatud lepingueelsele teabele vajada siiski abi, et otsustada, milline finantsteenuse on tema vajaduste ja rahalise olukorra seisukohast kõige kohasem. Piisavate selgituste esitamise eesmärk on tagada, et tarbija saab enne lepingu allkirjastamist aru kaupleja pakutavast finantsteenusest. Lepingueelse teabe pelk taasesitamine võib olla ebapiisav ja seda tuleks seetõttu vältida. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et enne finantsteenuse kauplepingu sõlmimist annavad kauplejad tarbijale sellist abi seoses nende pakutavate finantsteenustega, esitades piisavad selgitused [...] pakutava [...] lepingu, sealhulgas võimalike lisateenuste põhiomaduste ning selle kohta, milline konkreetne mõju võib pakutaval lepingul tarbijale olla. Mis puutub pakutava lepingu põhiomadustesse, siis kaupleja peaks selgitama pakkumise põhiaspekte, näiteks koguhinda, mille tarbija peab kauplejale maksma, ning finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldust ja selle mõju tarbijale, sealhulgas vajaduse korral seda, kas lisateenuseid saab või ei saa eraldi lõpetada, ning sellise lõpetamise tagajärgi. Seoses pakutava lepingu konkreetse mõjuga peaks kaupleja selgitama ka lepinguliste kohustuste täitmata jätmise peamisi tagajärgi.
- (26a) Käesoleva direktiivi kohased lepingud võivad olla erineva finantsiseloomuga ja seega väga erinevad. Seetõttu võiks liikmesriigid selliste selgituste andmise viisi kohandada finantsteenuse pakkumise asjaoludele ja tarbija abivajadusele, võttes arvesse tarbija teadmisi ja kogemusi finantsteenuse vallas ning finantsteenuse laadi.

- (26b)** Eriti oluline on piisavate selgituste esitamise kohustus juhul, kui tarbijad kavatsevad sõlmida finantsteenuste kauglepingu ja kaupleja annab selgitusi, kasutades veebivahendeid, **nagu juturobotid, robotnõustamine, interaktiivsed vahendid või sarnased vahendid.** Selleks et tagada, et tarbija saab aru sellest, kuidas leping võib tema majanduslikku olukorda mõjutada, tuleks tarbijale alati **kaupleja tööajal tasuta** võimaldada kaupleja nimel tegutseva inimese sekkumist.
- (27) [...]
- (28) Seepärast tuleks direktiivi 2011/83/EL vastavalt muuta.
- (29) Seepärast tuleks direktiiv 2002/65/EÜ kehtetuks tunnistada.

- (30) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt aidata kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamise kaudu kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning seetõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (31) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta¹⁶ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

¹⁶ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

Direktiivi 2011/83/EL muutmine

Direktiivi 2011/83/EL muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse lõige 1b:

„1b) „1b) Kauglepingute suhtes, mille kaupleja ja tarbija on sõlminud finantsteenuste osutamiseks, kohaldatakse ainult artikleid 1 ja 2, artikli 3 lõikeid 2, 5 ja 6, artiklit 4, artikli 6 lõiget 7, artiklit 6a, artikli 8 lõiget 6, artiklit 11a, artikleid 16a–[...] 16d, artiklit 19, artikleid 21–23, artikli 24 lõiget 1 [...], artikleid 25[...]=[...] 27 ja artiklit 29.

Välja arvatud artikkel 21, kohaldatakse juhul, [...] kui esimeses lõigus osutatud lepingud sisaldavad esialgset teenuse osutamise lepingut, millele järgnevad järjestikused toimingud või aja jooksul eraldi tehtavad sama laadi toimingud, esimeses lõigus osutatud sätteid üksnes esialgse lepingu suhtes.

Kui esialgne teenuse osutamise leping puudub, kuid samad lepinguosalisel teevad järjestikuseid toiminguid või aja jooksul eraldi sama laadi toiminguid, kohaldatakse artikleid 16a ja 16d üksnes esimese toimingu suhtes. Kui aga rohkem kui aasta jooksul ei ole sama laadi toimingut tehtud, loetakse järgmine toiming uue toimingute sarja esimeseks toiminguks, mistõttu kohaldatakse artikleid 16a ja 16d.“;

b) lõike 3 punkt d asendatakse järgmisega:

„d) sõlmitakse finantsteenuste osutamiseks, välja arvatud kauglepingud, mille suhtes [...] kohaldatakse artikli 3 lõiget 1b;“.

1a) Artikli 6 lõike 1 punkt h asendatakse järgmisega:

„h) taganemisõiguse olemasolu korral selle õiguse kasutamise tingimused, tähtaeg ja kord vastavalt artikli 11 lõikes 1 sätestatule ning I lisa B osas esitatud taganemisteate näidisvorm ning asjakohasel juhul teave artiklis 11a osutatud lepingust taganemise nupu või sarnase funktsiooni olemasolu ja asukoha kohta;“.

1b) Lisatakse artikkel 11a:

„Artikkel 11a

Veebiliidese kaudu sõlmitud kauglepingutest taganemise õiguse kasutamine

1. **Veebiliidese kaudu sõlmitud kauglepingute puhul tagab kaupleja, et tarbija saab lepingust taganeda samas veebiliideses, kasutades nuppu või sarnast funktsiooni.**

Nupp või sarnane funktsioon on loetavalt tähistatud sõnadega „Taganen lepingust“ või vastava üheti mõistetava väljendiga. Lepingust taganemise nupp või sarnane funktsioon paigutatakse veebiliideses silmatorkavale kohale ja on tarbijale kergesti juurdepääsetav.

2. **Nupu või sarnase funktsiooni kasutamine võimaldab tarbijal esitada taganemisteate, sisestades või kinnitades järgmise teabe:**

- a) **tarbija nimi;**
- b) **lepingu tunnus;**
- c) **üksikasjalikud andmed seoses elektroonilise vahendiga, mille kaudu tarbijale saadetakse lepingust taganemise kinnitus.**

3. Taganemisteade esitatakse kinnitusnappu või sarnast funktsiooni kasutades.

Kinnitusnapp või sarnane funktsioon on loetavalt tähistatud sõnaga „Taganen“ või vastava üheti mõistetava väljendiga.

4. Kui tarbija kasutab kinnitusnappu või sarnast funktsiooni, saab ta automaatselt kinnituse selle kohta, et taganemisteade on esitatud, koos esitamise kuupäeva ja kellaajaga.

5. Kaupleja kinnitab tarbijale põhjendamatu viivitusega püsival andmekandjal taganemisteate sisu, sealhulgas selle kättesaamise kuupäeva ja kellaaja.“

- 2) Lisatakse järgmine peatükk:

„IIIa PEATÜKK

NORMID FINANTSTEENUSTE KAUGLEPINGUTE KOHTA

Artikkel 16a

Teavitamisnõuded [...] finantsteenuste kauglepingute korral

1. Enne kui kaugleping või vastav pakkumine muutub tarbijale siduvaks, esitab kaupleja tarbijale selgelt ja arusaadavalt ning kasutatavale kaugsidevahendile sobival viisil järgmise teabe:
- a) kaupleja ning asjakohasel juhul selle kaupleja, kelle nimel ta tegutseb, identifitseerimisandmed ja põhitegevus;

- b) kaupleja **ning asjakohasel juhul selle kaupleja, kelle nimel ta tegutseb,** asukoha aadress, telefoninumber ja e-posti aadress [...] **või** kaupleja [...] **pakutava muu sidevahendi üksikasjalikud andmed;** kõik need kaupleja pakutavad sidevahendid peavad võimaldama tarbijal kauplejaga kiiresti ühendust võtta ja temaga tõhusalt suhelda **ning tagama tarbijale võimaluse säilitada kauplejaga peetavat kirjalikku kirjavahetust püsival andmekandjal;** [...]
- c) [...] **teave selle kohta,** kuhu tarbija saab **kauplejale (ning vajaduse korral sellele kauplejale, kelle nimel ta tegutseb)** kaebusi esitada;
- d) kui kaupleja on registreeritud äriregistris või muus samalaadses avalikus registris, siis see [...] register, millesse kaupleja on kantud, ja registreerimisnumber või samaväärne identifitseerimisvõimalus selles registris;
- e) kui kaupleja tegevus on allutatud loasüsteemile, siis [...] vastava järelevalveasutuse **nimi, aadress, veebisait ja muud kontaktandmed;**
- f) finantsteenuse peamiste omaduste kirjeldus;

- g) koguhind, mille tarbija kauplejale finantsteenuse eest tasub, sealhulgas kõik seonduvad tasud ja kulud ning kõik kaupleja vahendusel tasutavad maksud, või kui täpset hinda ei ole võimalik näidata, hinna arvutamise alus, mis võimaldab tarbijal seda kontrollida;
- h) kui see on asjakohane, teave selle kohta, et hinda on isikupõhiselt kohandatud automatiseeritud töötlusel põhineva otsuste tegemise alusel;
- i) kui see on asjakohane, märkus selle kohta, et finantsteenuse on seotud instrumentidega, millega nende eriomaduste või tehtavate toimingute tõttu kaasnevad erilised riskid või mille hind sõltub finantsturgude kõikumistest, mida kauplejal ei ole võimalik mõjutada, ja et varasem tulemuslikkus ei võimalda prognoosida tulevast tulemuslikkust;
- j) märkus võimaluse kohta, et eksisteerib ka muid makse [...] või kulusid, mida ei tasuta kaupleja vahendusel või mida kaupleja ei kehtesta;
- k) **käesoleva lõike kohaselt** esitatud teabe kehtivusaega käsitlevad võimalikud piirangud;
- l) tasumise ja täitmise kord;
- m) **lepingu sõlmimiseks** kaugsidevahendi kasutamisega tarbijale kaasnevad konkreetsed lisakulud **peale põhitariifi**, kui selliseid lisakulusid sisse nõutakse;
- n) [...]
- o) [...]

- p) taganemisõiguse olemasolu või puudumine ning kui taganemisõigus on olemas, selle kehtivusaeg ja kasutamise tingimused, sealhulgas teave summa kohta, mille tasumist tarbijalt võidakse nõuda **kooskõlas artikli 16c lõikega 1, ning taganemisõiguse kasutamise kord, muu hulgas taganemisteate saatmiseks asjakohane aadress või sidevahendi üksikasjalikud andmed ja veebileidese kaudu sõlmitud finantslepingute puhul teave artiklis 11a osutatud lepingust taganemise nupu või sarnase funktsiooni olemasolu ja asukoha kohta** [...];
- q) **kui see on asjakohane**, kauglepingu minimaalne kehtivusaeg selliste finantsteenuste puhul, mida tuleb osutada pidevalt või korduvalt;
- r) teave kõikide pooltel olla võivate õiguste kohta lõpetada leping varem või ühepoolselt kauglepingu tingimuste kohaselt, sealhulgas leppetrahvide kohta, mis lepingust sellisel juhul tuleneda võivad;
- s) [...]
- t) kõik lepingutingimused, mis käsitlevad kauglepingu suhtes kohaldatavat õigust [...];
- u) keel või keeled, milles lepingutingimused ja käesolevas artiklis osutatud eelteave esitatakse, ning keel või keeled, milles kaupleja kohustub kokkuleppel tarbijaga [...] kauglepingu kehtivusaja jooksul suhtlema;

v) kui see on asjakohane, võimalus kasutada kaupleja suhtes kohtuvälist kaebuste lahendamise ja kahjuhüvitusnõuete mehhanismi, millele kaupleja on allutatud, ning selle juurdepääsutingimused[...];

x) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprill 2014. aasta direktiivis 2014/49/EL (hoiuste tagamise skeemide kohta) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiivis 97/9/EÜ (investeeringute tagamise skeemide kohta) käsitlemata tagatisfondide või muu hüvitamiskorra olemasolu.

2. Telefonikõnede puhul tuleb kaupleja andmed ja telefonikõne kaubanduslik eesmärk selgesti teatavaks teha iga vestluse alguses, mille kaupleja tarbijaga algatab. **Kaupleja teavitab tarbijat ka sellest, kui kõne salvestatakse või võidakse salvestada.**

[...]

Erandina lõikest 1 võib kaupleja esitada üksnes kõnealuse lõike punktides a, f, g, i ja p osutatud teabe, kui tarbija sellega sõnaselgelt nõustub. Sellisel juhul [...]
teavitab kaupleja tarbijat muu lõikes 1 osutatud teabe laadist ja olemasolust [...].

3. Kaupleja esitab lõikes 1 osutatud teabe tarbijale [...] **aegsasti** enne seda, kui kaugleping **või vastav pakkumine** muutub tarbijale siduvaks.

[...]

4. Lõikes 1 osutatud teave [...] **esitatakse** tarbijale püsival andmekandjal ja [...] kergesti loetaval viisil [...].

Taotluse korral esitatakse lõikes 1 osutatud teave puuetega isikute, sealhulgas nägemispuudega isikute jaoks sobilikus vormingus.

- 4a.** Kauplejal on lubatud esitada teave – välja arvatud lõike 1 punktides a, f, g, i ja p osutatud teave – kihtidena, kui see esitatakse elektroonilisi vahendeid kasutades.

Juhul kui [...] teave **esitatakse** kihtidena, peab lõikes 1 osutatud teavet saama **vaadata, salvestada ja** välja trükkida ühe ühtse dokumendina. **Kaupleja tagab, et tarbijale esitatakse enne kauglepingu sõlmimist kogu lõikes 1 osutatud lepingueelne teave.**

[...]

[...]

4b. Erandina lõigetest 3 ja 4a esitab kaupleja juhul, kui leping on sõlmitud tarbija taotlusel sellist kaugsidevahendit kasutades, mis ei võimalda esitada lõikes 1 osutatud teavet vastavalt lõikele 4 aegsasti enne seda, kui kaugleping või vastav pakkumine muutub tarbijale siduvaks, selle teabe vastavalt lõikele 4 kohe pärast lepingu sõlmimist.

5. Käesolevas artiklis sätestatud teavitamisnõuete täitmise tõendamise kohustus lasub kauplejal.

5a. Liikmesriigid võivad võtta vastu või säilitada teavitamisnõudeid käsitlevad rangemad sätted kui need, millele on osutatud käesolevas artiklis.

6. Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu muu õigusakt sisaldab norme sellise teabe kohta, mis tuleb esitada tarbijale enne lepingu sõlmimist, kohaldatakse nende konkreetsete finantsteenuste suhtes ainult kõnealuse liidu õigusakti [...] **norme, olenemata asjaomaste normide üksikasjalikkusest**, välja arvatud juhul, kui kõnealuses õigusaktis on sätestatud teisiti.

Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu õigusakt ei sisalda norme taganemisõigust käsitleva teabe kohta, teavitab kaupleja tarbijat sellise õiguse olemasolust või puudumisest vastavalt artikli 16a lõike 1 punktile p.

Artikkel 16b

Finantsteenuse kauglepingust taganemise õigus

1. Liikmesriigid tagavad, et tarbijal on 14 kalendripäeva pikkuse ajavahemiku jooksul võimalik lepingust taganeda leppetrahvita ja lepingust taganemist põhjendamata. **Seda tähtaega pikendatakse 30 kalendripäevani kauglepingute puhul, mis on seotud personaalpensioni toimingutega.**

Esimeses lõigus osutatud taganemistähtaaja alguskuupäev on üks järgnevatest:

- a) kauglepingu sõlmimise kuupäev;
- b) kuupäev, kui tarbija saab kätte lepingutingimused ja artikli 16a kohase teabe, juhul kui see kuupäev on hilisem kui käesoleva lõigu punktis a nimetatud kuupäev.

Kui tarbija ei ole saanud lepingutingimusi ja artikli 16a kohast teavet, lõpeb taganemistähtaeg 12 kuud ja 14 kalendripäeva pärast lepingu sõlmimist. Seda ei kohaldata, kui tarbijat ei ole teavitatud tema taganemisõigusest vastavalt artikli 16a lõike 1 punktile p.

2. Taganemisõigust ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) [...] finantsteenused, mille hind sõltub finantsturu kõikumistest, mida kauplajal ei ole võimalik mõjutada ja mis võivad toimuda taganemistähtaaja jooksul, näiteks teenused, mis on seotud järgmisega:
- välisvaluuta; [...]
 - **rahaturuinstrumendid**;
 - vabalt võõrandatavad väärtpaberid;
 - investeerimisfondide osakud;
 - finantsfutuurlepingud, kaasa arvatud võrdväärset sularahas arveldatavad instrumendid;
 - intressiforvardid;
 - intressivahetuslepingud, valuuta vahetuslepingud ja lihtaktsiate vahetuslepingud;
 - käesolevas punktis nimetatud finantsinstrumentide, sealhulgas võrdväärsete sularahas arveldatavate instrumentide ostu- ja müügioptsioonid. Sellese kategooriasse kuuluvad ennekõike valuuta- ja intressimääraoptsioonid;
 - krüptovarad [...];
- b) reisi- ja pagasikindlustuspoliisid või samalaadsed lühiajalised kindlustuspoliisid, mille kehtivusaeg on alla ühe kuu;
- c) lepingud, mille mõlemad pooled on tarbija selgesõnalisel taotlusel täielikult täitnud enne seda, kui tarbija oma taganemisõigust kasutab.

3. Tarbija on kasutanud oma taganemisõigust lõikes 1 osutatud taganemistähtaja jooksul, kui tarbija on enne nimetatud tähtaja lõppu saatnud teate taganemisõiguse kasutamise kohta või kasutanud [...] **artiklis 11a** osutatud lepingust taganemise nuppu **või sarnast funktsiooni**.
4. Käesoleva artikliga ei piirata sellise siseriikliku õiguse kohaldamist, millega kehtestatakse ajavahemik, mille jooksul ei või alustada lepingu täitmist.
5. [...]
[...]
[...]

- 5a. Kui kaupleja või kolmas isik osutab finantsteenuse kauglepinguga seotud lisateenust kõnealuse kolmanda isiku ja kaupleja vahelise lepingu alusel, lõpetatakse asjaomane lisaleping leppetrahvita tarbija jaoks, kui tarbija kasutab oma taganemisõigust vastavalt käesolevale artiklile.**
6. Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu muu õigusakt sisaldab norme taganemisõiguse [...] kohta, kohaldatakse selliste konkreetsete finantsteenuste suhtes ainult kõnealuse liidu õigusakti norme taganemisõiguse kohta, välja arvatud juhul, kui kõnealuses õigusaktis on sätestatud teisiti. **Kui liikmesriikidel on võimalus valida taganemisõiguse ja mõne alternatiivi vahel, näiteks järelemõtlemisaeg, kohaldatakse selliste konkreetsete finantsteenuste suhtes ainult kõnealuse liidu õigusakti vastavaid norme, välja arvatud juhul, kui kõnealuses õigusaktis on sätestatud teisiti.**
- 6a. Erandina käesolevast artiklist võivad liikmesriigid seoses taganemisõiguse või järelemõtlemisajaga otsustada kohaldada järgmiste finantsteenuste suhtes järgmisi sätteid:**
- a) **Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL¹⁷ artikli 14 lõiget 6 krediidilepingute suhtes, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/17/EL artikli 3 lõike 2 kohaselt kohaldamisalast välja jäetud, ning**
 - b) **Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ¹⁸ artikleid 14 ja 15 krediidilepingute suhtes, mis on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/48/EÜ artikli 2 lõike 2 kohaselt kohaldamisalast välja jäetud.**

¹⁷ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.2.2014, lk 34).**

¹⁸ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT L 133, 22.5.2008, lk 66).**

Artikkel 16c

Enne lepingust taganemist osutatud teenuse eest tasumine

1. Kui tarbija kasutab artikli 16b kohast taganemisõigust, võib temalt nõuda üksnes seda, et ta tasuks põhjendamatu viivitusega selle teenuse eest, mida kaupleja on kauglepingu kohaselt tegelikult osutanud. Tasutav summa ei ole:
 - a) suurem kui summa, mis on proportsionaalne juba osutatud teenuse osaga võrreldes kauglepingu kogumahuga;
 - b) mingil juhul selline, et seda saaks käsitada leppetrahvina.

1a. Liikmesriigid võivad ette näha, et kui tarbija taganeb kindlustuslepingust, ei või temalt nõuda mingi summa tasumist.

2. Kaupleja ei või tarbijalt käesoleva artikli lõike 1 alusel nõuda ühegi summa tasumist, välja arvatud juhul, kui kaupleja suudab tõendada, et tarbijale anti tasumisele kuuluvast summast nõuetekohaselt teada vastavalt artikli 16a lõike 1 punktile p. Igal juhul ei või kaupleja nõuda tasumist juhul, kui kaupleja on alustanud lepingu täitmist enne artikli 16b lõikega 1 ette nähtud taganemistähtaaja lõppu ilma tarbija eelneva taotluseta.
3. Kaupleja tagastab tarbijale põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul kõik temalt kauglepingu järgi saadud summad, välja arvatud lõikes 1 nimetatud summa. Nimetatud tähtaeg algab päevast, kui kaupleja saab teate lepingust taganemise kohta.
4. Tarbija tagastab kauplejale põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul kõik summad, mille ta on kauplejalt saanud. Nimetatud tähtaeg algab päevast, kui tarbija lepingust taganeb.

Artikkel 16d

Piisavad selgitused

1. Liikmesriigid tagavad, et kauplejatelt nõutakse tarbijale piisavate selgituste esitamist tarbijale pakutavate finantsteenuste lepingute kohta, et võimaldada tarbijal hinnata, kas pakutav leping ja lisateenused on tema vajaduste ja rahalise olukorra seisukohast sobilikud. Selgitused sisaldavad järgmisi elemente:

- a) nõutav lepingueelne teave;
- b) pakutava lepingu (sealhulgas võimalike lisateenuste) põhiomadused;
- c) konkreetne mõju, mis pakutaval lepingul võib tarbijale olla [...].

2. [...]

2a. Liikmesriigid täpsustavad lõikes 1 osutatud selgituste esitamise viisi ja ulatust ning võivad seda kohandada vastavalt finantsteenuse pakkumise asjaoludele, isikule, kellele seda pakutakse, ja pakutava finantsteenuse laadile.

3. Liikmesriigid tagavad, et juhul kui kaupleja kasutab veebivahendeid, on tarbijal õigus avaldada soovi inimese sekkumiseks ja et see talle võimaldatakse **läbirääkimisprotsessi ja lepingulise suhte igas etapis.**
4. Kui konkreetseid finantsteenuseid reguleeriv liidu muu õigusakt sisaldab norme **piisavate selgituste** [...] kohta, mis tuleb tarbijale esitada, **kohaldatakse selliste konkreetsete finantsteenuste suhtes ainult kõnealuse liidu õigusakti norme piisavate selgituste kohta, välja arvatud juhul, kui kõnealuses õigusaktis on sätestatud teisiti** [...].“

Artikkel 16e

[...]

[...]

3) Artikli 29 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui liikmesriik kasutab artikli 3 lõikes 4, artikli 6 lõigetes 7 ja 8, artikli 7 lõikes 4, artikli 8 lõikes 6, artikli 9 lõigetes 1a ja 3, artikli 16 teises ja kolmandas lõigus [...], artikli 16a lõikes 5a ja artikli 16b lõikes 6a sätestatud õiguslikke võimalusi, teavitab ta sellest komisjoni hiljemalt [ülevõtmise kuupäev] ning teavitab komisjoni ka hilisematest muudatustest.“

4) Artiklisse 30 lisatakse järgmine lõik:

„Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt [viis aastat pärast jõustumist] aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta seoses finantsteenuste kauglepingutega. Kõnealune aruanne sisaldab eelkõige hinnangut, milles käsitletakse finantsteenuste osutamist veebiliidese kaudu, sealhulgas seda, milline on veebiliideste ülesehituse, kujunduse, funktsiooni või toimimisviisi mõju tarbija võimalusele teha otsuseid. Vajaduse korral lisatakse aruandele seadusandlik ettepanek käesoleva direktiivi kohandamiseks arenguga tarbijaõiguste valdkonnas.“

Artikkel 2

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [24 kuud pärast vastuvõtmist]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates [kuupäev, mis saabub 24 + 6 kuud pärast vastuvõtmist].

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

Artikkel 3

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2002/65/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [24 + 6 kuud pärast vastuvõtmist].

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena direktiivile 2011/83/EL, mida on muudetud käesoleva direktiiviga, ning neid loetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 4

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

Vastavustabel

Direktiiv 2002/65/EÜ	Direktiiv 2011/83/EL, mida on muudetud käesoleva direktiiviga
Artikli 1 lõige 1	-
Artikli 1 lõike 2 esimene lõik	Artikli 3 lõike 1b teine lõik
Artikli 1 lõike 2 teine lõik	-
Artikli 2 punkt a	Artikli 2 punkt 7
Artikli 2 punkt b	Artikli 2 punkt 12
Artikli 2 punkt c	Artikli 2 punkt 2
Artikli 2 punkt d	Artikli 2 punkt 1
Artikli 2 punkt e	Artikli 2 punkt 7
Artikli 2 punkt f	Artikli 2 punkt 10
Artikli 2 punkt g	-
Artikli 3 lõige 1	Artikli 16a lõige 1
Artikli 3 lõike 1 punkti 1 alapunktid a, b ja c	Artikli 16a lõike 1 punktid a ja b
Artikli 3 lõike 1 punkti 1 alapunkt d	Artikli 16a lõike 1 punkt d
Artikli 3 lõike 1 punkti 1 alapunkt e	Artikli 16a lõike 1 punkt e
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt a	Artikli 16a lõike 1 punkt f
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt b	Artikli 16a lõike 1 punkt g
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt c	Artikli 16a lõike 1 punkt i
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt d	Artikli 16a lõike 1 punkt j
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt e	Artikli 16a lõike 1 punkt k
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt f	Artikli 16a lõike 1 punkt l
Artikli 3 lõike 1 punkti 2 alapunkt g	Artikli 16a lõike 1 punkt m
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt a	Artikli 16a lõike 1 punkt p
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt b	Artikli 16a lõike 1 punkt q
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt c	Artikli 16a lõike 1 punkt r
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt d	Artikli 16a lõike 1 punkt s

Direktiiv 2002/65/EÜ	Direktiiv 2011/83/EL, mida on muudetud käesoleva direktiiviga
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt e	-
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt f	Artikli 16a lõike 1 punkt t
Artikli 3 lõike 1 punkti 3 alapunkt g	Artikli 16a lõike 1 punkt u
Artikli 3 lõike 1 punkti 4 alapunkt a	Artikli 16a lõike 1 punkt v
Artikli 3 lõike 1 punkti 4 alapunkt b	-
Artikli 3 lõige 2	-
Artikli 3 lõike 3 punkt a	Artikli 16a lõike 2 esimene lõik
Artikli 3 lõike 3 punkti b esimene, teine, kolmas ja viies taane	Artikli 16a lõike 2 teine lõik
Artikli 3 lõike 3 punkti b neljas taane	-
Artikli 3 lõike 3 teine lõik	Artikli 16a lõike 2 kolmas lõik
Artikli 3 lõige 4	-
Artikli 4 lõiked 1 ja 5	Artikli 16a lõige 6
Artikli 4 lõiked 2, 3 ja 4	-
Artikli 5 lõige 1	Artikli 16a lõike 3 esimene lõik ja lõike 4 esimene lõik
Artikli 5 lõige 2	-
Artikli 5 lõige 3	-
Artikli 6 lõike 1 esimese lõigu esimene lause	Artikli 16b lõike 1 esimene lõik
Artikli 6 lõike 1 esimese lõigu teine lause	-
Artikli 6 lõike 1 teise lõigu esimene taane	Artikli 16b lõike 1 teise lõigu punkt a
Artikli 6 lõike 1 teise lõigu teine taane	Artikli 16b lõike 1 teise lõigu punkt b
Artikli 6 lõike 1 kolmas lõik	-
Artikli 6 lõike 2 punkt a	Artikli 16b lõike 2 punkt a
Artikli 6 lõike 2 punkt b	Artikli 16b lõike 2 punkt b
Artikli 6 lõike 2 punkt c	Artikli 16b lõike 2 punkt c
Artikli 6 lõiked 3, 4, 5, 6, 7 ja 8	-

Direktiiv 2002/65/EÜ	Direktiiv 2011/83/EL, mida on muudetud käesoleva direktiiviga
Artikli 7 lõike 1 sissejuhatav tekst	Artikli 16c lõike 1 sissejuhatav tekst
Artikli 7 lõike 1 esimene taane	Artikli 16c lõike 1 punkt a
Artikli 7 lõike 1 teine taane	Artikli 16c lõike 1 punkt b
Artikli 7 lõike 2	-
Artikli 7 lõike 3	Artikli 16c lõige 2
Artikli 7 lõige 4	Artikli 16c lõige 3
Artikli 7 lõige 5	Artikli 16c lõige 4
Artikkel 9	-
Artikkel 10	-
Artikli 11 esimene ja kolmas lõik	Artikli 24 lõige 1
Artikli 11 teine lõik	-
Artikli 12 lõige 1	Artikli 25 esimene lõik
Artikli 12 lõige 2	-
Artikli 13 lõige 1	Artikli 23 lõige 1
Artikli 13 lõige 2	Artikli 23 lõige 2
Artikli 13 lõige 3	-
Artikkel 14	-
Artikkel 15	-
Artikkel 16	-
Artikkel 17	-
Artikkel 18	-
Artikkel 19	-
Artikkel 20	-
Artikkel 21	-
Artikkel 22	-
Artikkel 23	-